

СЕЛЬСЬКАМУ ГЛЕДАЧУ ВЫСОКАЕ МАСТАЦТВА

Многае зроблена для мастацкага абслугоўвання сельскага насельніцтва. Тэатры паказваюць свае спектаклі на сельскай сцэне, арганізуюць наведванне калгасніцкіх спектакляў на сцэне сваіх асноўных баз. Асабліва часты госць у вёсцы Рэспубліканскі тэатр лялек. Ён паказваў для калгаснікаў за два сезоны 340 п'ястэравак, якія наведалі больш 85 тысяч гледачоў. Калектывы Беларэжэстрады і філармоніі таксама наведваюць у вёсках і калгасных цэнтрах.

Але гэта толькі першыя крокі ў наладжанні сістэматычнага культурнага абслугоўвання калгаснікаў. Праверка дзейнасці тэатраў і канцэртных калектываў на мінулы год паказала, што нават у параўнанні з 1954 годам некаторыя з іх знізілі сваю актыўнасць у гэтай галіне. За апошні час рэзка вынікнулі перады і навуковы гледачом тэатр імя Янкі Купалы і Гродзенскі абласны тэатр, якія абмяжувалі свае выязды ў асноўным раённымі цэнтрамі. Асабліва сувязі з калгасным гледачом Брэсцкі, Магілёўскі, Гомельскі тэатры, ансамбль драмы і камедыі Беларэжэстрады. Гомельскі тэатр на працягу мінулага года не паказваў свае спектаклі ў шаснаццаці раённых вобласцях. Асабліва непаваротлівае працяглае дырэкцыйнае тэатра оперы і балета. Многія артысты тэатра маюць надзвычайную нагрузку ў рэпертуары, але кіраўніцтва не выкарыстоўвае іх для выступленняў перад сельскім гледачом.

Не прапаганда ў вёсцы сімфанічную музыку філармоніі. Сімфанічны аркестр, які працуе, выступае толькі ў гарадах. На роўні адвечна, імя, здавалася б, неабходна былі б сустрэцца з калгаснікамі, таксама рэдка выступае перад імі. Не частым госцем у вёсцы бывае і Дзяржаўны народны хор. За два мінулыя гады ён даў у калгасных вёсках мала канцэртаў. І яшчэ больш даўна, што Маладзечанскі ансамбль песні і танца, які знаходзіцца ў абласным цэнтры, за гады свайго існавання не даў ніводнага канцэрта ў калгасе, саўгасе і машына-трактарных станцыях.

У рэспубліцы ёсць раёны (Астравецкі, Ульскі, Тураўскі, Дзвінскі, Казлоўшчынскі і інш.), у якіх ёсць добра абсталяваныя сцэнічныя пляцоўкі, але на іх ніколі не выступалі артысты філармоніі, эстрады і драматычных тэатраў. Затое на гэтых пляцоўках часта выступаюць вышэйшай катэгорыі гастролеры, за рэпертуарам і культурнай выкарыстання якіх няма адпаведнага кантролю з боку абласных і раённых упраўленняў культуры.

Тэатральны і музычны калектывы рэспублікі маюць усе магчымыя для каронага паліпашона справы абслугоўвання сельскага насельніцтва. Настае пытанне аб хутчэйшай рэарганізацыі ансамбляў драмы і камедыі Беларэжэстрады ў калгасна-саўгасны тэатр са стагай базай і адным з гарадоў рэспублікі, дзе ёсць адпаведнае памяшканне. Калісці ў нашых тэатрах была добрая традыцыя: у час чарговага адпачывання асобнай групы актываў ствараліся групы, якія з поспехам выступалі на раённых і сельскай сцэне. Профсаюз работнікаў культуры вяртае больш наклапаціцца аб аднаўленні гэтай забытай традыцыі.

Зварот работнікаў культуры

У красавіку закончылася рэспубліканская нарада работнікаў культуры. Уздзялілі на рады з мэтай выканання задач, пастаўленых XX з'ездам КПСС, прынялі зварот да ўсіх работнікаў культуры-асветных устаноў БССР.

У гэтым звароце вызначаны канкрэтныя задачы па добраўпарадкаванню клубу, дамоў культуры і хат-чытальні і стварэнню новых бібліятэк-перасоўкаў для лепшага абслугоўвання сельскага чытача.

Увага лектараў скажэнтрэавацца на прапагандзе эканамічных ведаў, а таксама перадаваць вопыт прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці.

Пастаўлена задача ў 1956 годзе стварыць ва ўсіх клубах, а саўгасе і калгасе калектывы мастацкай самадзейнасці з тым, каб іх колькасць у рэспубліцы дасягнула да адзінаццаці тысяч, а лік удзельнікаў — да 300 тысяч чалавек. Намечана падрыхтаваць 350 калгасных баяністаў для гурткоў мастацкай самадзейнасці.

Маркучэская арганізацыя трох перасоўных выставак карцінаў, папавуменнае рэпертуару творчых гурткоў п'есамі і п'есамі на калгасную тэму, арганізацыя шэфства прафесійных майстроў над аматарамі музыкі і драмы.

У галіне кіновытворчасці намечана закончыць у гэтым годзе поўнаметражныя фільмы «Паселі дзедчыны лён» і «Пачатак шляху», разгарнуць падрыхтоўку да з'яўлення вытворчасці двух новых фільмаў. Запланавана выпусціць тры навукова-папулярныя сельскагаспадарчыя кінокарціны.

У ліку абавязальстваў, якія прыняты на нарадзе, — падрыхтоўка трох дакументальных нарысаў аб прамысловасці БССР, 42-х нумароў часопісаў «Советская Беларусь» і «Піонер Беларусі», сюжэтаў для саюзнага кіночасопіса.

У бліжэйшым часе паказ фільмаў павінен быць наладжаны ва ўсіх населеных пунктах, дзе ёсць не менш 25 двароў. Паліпашона рэклама, арганізацыя канферэнцый гледачоў, на якіх будуць абмяркоўвацца асобныя фільмы і тэматычныя кіносеансы.

На аснове вопыту перадавых механікаў мяркуецца дасягнуць колькасці сеансаў на кожную перасоўку да 600—700 у год.

Прыняты абавязак дамагацца больш працяглага захавання кіноапаратуры і фільмафонду, павелічэння тэрміну службы фільмакопіі. Да першага студзеня 1957 года паліпашона ўстанавіць у кожным сельскім клубе, дзе паказваюцца кінофільмы, пастаянны экран.

Важнай задачай з'яўляецца павышэнне якасці кінопаказу шляхам мадэрнізацыі апаратуры, абеспячэння пастаянным токам усіх стацыянарных праектараў з дугавой лампай. У 1956-57 гг. плануецца пачаць будаўніцтва апаратуры ў сельскіх дамах культуры і калгасных клубах.

Распаўсюджваюцца меры павышэння якасці мастацкага афармлення і паліграфічнага выканання друкаванай прадукцыі. Украпаняцкая прагрэсіўная метад бібліятэкарнай вёрсты і набору раённых газет. У гэтым годзе павінен быць зладзена ў друк не менш 30 працэнтаў рукапісаў тэматычнага плана 1957 года.

Мяркуюцца ва ўсіх буйных прадпрыемствах і навуковых устаноў арганізацыя кніжнай кіеўкі, а праз кіношоп і мясцовую інтэлігенцыю паліпашона продаж літаратуры ў калгасе, саўгасе і машына-трактарных станцыях. 70 працэнтаў калгасных бібліятэк будуць сістэматычна комплектавацца літаратурай.

Работнікі культуры Соренкай Беларусі вылікалі на сацыялістычнае спароніцтва дзевяці культур Літоўскай ССР. Мета спароніцтва—дальнейшае павышэнне якасці работы культурна-асветных устаноў, пастаяннай сустрэчы саракагоддзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

ПРОЛЕТАРЫЙ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

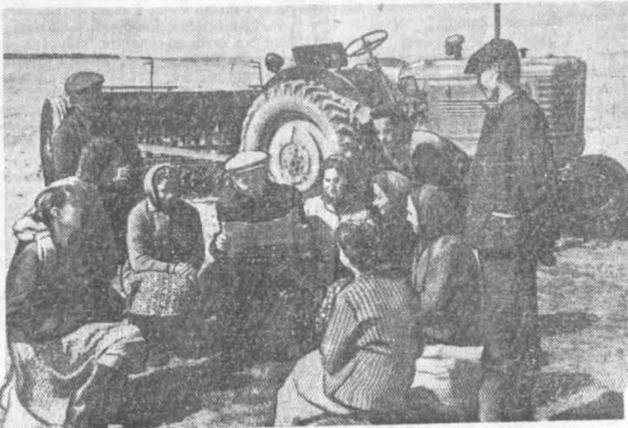
ОРГАН МІНІСТАРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЦЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАў БССР

№ 20 (1087)

Субота, 12 мая 1956 года

Цана 40 кап.

Новая праява клопатаў аб чалавеку

Хлебавы першы паводочай бригады калгаса «Перамога» Рудзенскага раёна дасягнулі аб праксе Закона аб дзяржаўных пенсіях у полі. Да іх прышоў са свежай газетай агітатар настаўнік Е. Тоўсцік. Завязалася ажыўленая гутарка.

— Наша дзяржава клопаціцца аб кожным чалавеку, незалежна ад таго, малады ён ці стары, — гаворыць трактарыст Іван Гарэльчык. — Адуваючы такіх клопатаў, хочацца працаваць не шкарпачу сід, каб Радзіма наша была яшчэ багацейшай і прыгажэйшай.

— І ў адгледжэнні званяў на імя Тацяна Маўчан.

— Вельмі добра, што цяпер састарэлыя калгаснікі будуць больш забяспечаны.

На здымку: агітатар Е. Тоўсцік чытае калгаснікам праект Закона.

Фото Е. Кольчанкі.

ВЫДАТНЫ ЗАКОН

Прыгожа пачалася вясна гэтага года ў жыцці савецкіх людзей. Мы ўступілі ў шостую пяцігодку. Адырмы ёсць XX з'езд партыі пад ленинскім сцягам, пад сцягам новых вялікіх перамог на ўсіх франтах нашай гаспадарчага і культурнага будаўніцтва.

З пачаткам захаплення слухалі мы па радыё, чыталі ў свежых нумарах газет матэрыялы з'езду. Не пакідае нас гэтыя пачуцці і цяпер, калі мы перачытаем і вывучаем дакладныя рэзалюцыі з'езду на шостую пяцігодку. Клопатамі аб далейшым росце краіны, аб дабрабыце кожнага савецкага чалавека напоўнены гэты дакумент.

Мінуўшы з'езд, і адразу ж пачалі ператварэнні ў жыццё яго гістарычныя рашэнні, бо слова партыі — цвёрдае слова.

Амаль усея за ўстаўленнем для работнікаў і служачых шасцігадзінага рабочага дня ў суботны і перадсвяточны дні ўрад унёс на зацвярджэнне сесіі Вярхоўнага Савета СССР праект новага выдатнага Закона аб дзяржаўных пенсіях.

Чытаючы праект Закона, у кожнага з нас — пенсіянера і не пенсіянера — унікае самая шчырая пачуццёвая гонар за Радзіму, самы шчыры словы падзякі партыі і ўраду за існаванне клопатаў аб народе. Гэта самы гуманістычны закон, які можа быць прыняты і ажыццяўлены толькі ў нашай савецкай краіне, дзе ўсе здобыткі дзяржавы ідуць у першую чаргу на карысць народа.

Ші адна капіталістычная дзяржава не мае такога закона і не можа мець яго, пакуль там існуе эксплуатацыя народа да кучкай праграмных дажываўцаў. У капіталістычных краінах, як пісаў К. Маркс, «работнікі існуе для патрэб вельмішняга ўжо маторных вартаў, замест таго каб, наагавар, матэрыяльныя багацце існавалі для патрэб развіцця рабочага».

А колькі міліянаў так званых «лішніх, кончаных людзей» — беспрацоўных — гібець у гэтых краінах! Бездомны, халодны і голодны, гадзімі шукаюць яны кавалка хлеба. І, вядома, ні капіталісты, ні іх урады не думалі аб

бедных, занябданых людзях, адварочваюцца ад іх, ігнаруюць і прыніжваюць іх чалавечую годнасць. І ў той-жа час крычаць на ўвесь свет аб сваёй «дамакратыі і свабодзе», расхваляваюць на ўсе лады таікі дзікі «зак жыцця».

Больш дзвядцят гадоў, як мы ладзіліся самага страшнага біва рабочага люду — беспрацоўя. І ведаем, што яно да нас ніколі больш не вернецца. Кожны грамадзянін Саюза аднаўлены ў сваім заўтрашнім дні нават і тады, калі ён на старасці або па іншых прычынах не здолеў працаваць. Сацыялістычная дзяржава не пакіне яго ў біду, бо клопатамі аб людзях у нашай краіне — асноўны ўрад, наагавар, матэрыяльныя багацце дасягае для патрэб развіцця рабочага».

«У Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, — адзначаецца ў Законе аб дзяржаўных пенсіях, — права грамадзян на матэрыяльнае забяспячэнне ў старасці, пры страце працаздольнасці і ў выпадку хваробы з'яўляецца адной з заваяў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і замацавана Канстытуцыяй ССРСР. Пенсійнае забяспячэнне гарантуецца створаным у СССР сацыялістычным ладом, ва ўмовах якога назаўсёды знішчаны эксплуатацыйны чалавек чалавечым, беспрацоўя і найбуйнейшае працоўных у заўтрашнім дні».

Тры чвэрці нацыянальнага даходу ў нас ідзе на асабістыя патрэбы насельніцтва, на існаванне павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўнага народа. Вось чаму новы Закон ставіць мэтай у першую чаргу павышэнне жыццёвага ўзроўню тых катэгорый пенсіянераў, якія дагэтуль атрымлівалі недастатковую матэрыяльную дапамогу. Далейшы рост нашай сацыялістычнай гаспадаркі і нацыянальнага даходу дасягае заарыентаваны на вылучэнне іх дабрабыту. Новы Закон дасканала ўдзявае патрэбы кожнага пенсіянера — ад астародых да малых сірот, якія страцілі свайго карміцеля. У гэтым асноўнае яго сутнасць і гэта гораца вітае і патрыятычнае ўвесь савецкі народ.

Альс ЯКІМОВІЧ.

У музеі абароны Брэсцкай крэпасці ў першыя дні Вялікай Айчыннай вайны. 28 дзён і начэй бессмяротны гарнізон мужна і стойка адваваў на іх фашысцкіх орд.

Савецкія людзі свята шануюць памяць герояў Брэсцкага гарнізона і беражліва заховаюць вобразы тых, хто аддаў жыццё ў барацьбе за свабоду Савецкай дзяржавы. Нядаўна ў Брэсце адкрыты музей, прысвечаны героям абароны Брэсцкай крэпасці.

У музеі абсталяваны тры залы. У адной з іх сабраны экспанаты — зброя і асабістыя рэчы воінаў. Тут — кулямёты, вінтаўкі, каскі, прабітыя асколкамі варажых снарадаў і мін. На сцэнах фатаграфіі абаронцаў крэпасці — палкавога камісара Е. Фаміна, капітана В. Шаблоўскага, лейтэнанта А. Наганова і іншых.

У другім і трэцім залах экспанаты, прысвечаны сённяшнім будням воінаў Брэсцкага гарнізона — напачатку баявой славы абаронцаў крэпасці.

Штодзёна ў музеі абароны крэпасці прыходзяць экскурсанты з жыхары горада, салдаты і афіцэры. Гэта наведвалі кіраўнікі брацкіх камуністычных партый Пальміро Талцін, Жак Каню і Маріс Тарэ.

У кітэ вядуць гасці з Францыі запісалі: «У злік нашага найбуйнейшага захаплення гераічнай абароны Брэста ад фашысцкіх захопнікаў і як сведчанне французска-савецкага дружбы». Ускладалі надпіс папінку ў кнізе Пальміро Талцін.

Экспанаты музея абароны Брэсцкай крэпасці маюць вялікую цікавасць. Яны выхоўваюць у савецкіх людзей пачуццё любові і вернасці савецкай Радзіме.

Л. МАРТЫНЮК.

У музеі абароны Брэсцкай крэпасці

У музеі абсталяваны тры залы. У адной з іх сабраны экспанаты — зброя і асабістыя рэчы воінаў. Тут — кулямёты, вінтаўкі, каскі, прабітыя асколкамі варажых снарадаў і мін. На сцэнах фатаграфіі абаронцаў крэпасці — палкавога камісара Е. Фаміна, капітана В. Шаблоўскага, лейтэнанта А. Наганова і іншых.

У другім і трэцім залах экспанаты, прысвечаны сённяшнім будням воінаў Брэсцкага гарнізона — напачатку баявой славы абаронцаў крэпасці.

Штодзёна ў музеі абароны крэпасці прыходзяць экскурсанты з жыхары горада, салдаты і афіцэры. Гэта наведвалі кіраўнікі брацкіх камуністычных партый Пальміро Талцін, Жак Каню і Маріс Тарэ.

У кітэ вядуць гасці з Францыі запісалі: «У злік нашага найбуйнейшага захаплення гераічнай абароны Брэста ад фашысцкіх захопнікаў і як сведчанне французска-савецкага дружбы». Ускладалі надпіс папінку ў кнізе Пальміро Талцін.

Экспанаты музея абароны Брэсцкай крэпасці маюць вялікую цікавасць. Яны выхоўваюць у савецкіх людзей пачуццё любові і вернасці савецкай Радзіме.

Л. МАРТЫНЮК.

Работнікі мастацтва— шэфы воінаў

Работнікі мастацтва Беларусі — даўня сябры воінаў Савецкай Арміі. Артысты тэатраў, Беларэжэстрады і філармоніі многа разоў выступалі перад салдатамі, сержантамі і афіцэрамі Беларускай вайскай акругі. Шэфы паказалі свае пастаянкі «Крэмульскія курянты», «Брэсцкая крэпасць», «Дзвядцят Палесся», «Князь Ігар», «Іван Сусянін» і рад іншых. Толькі за мінулы год было паказана каля 900 спектакляў і канцэртаў. Гэтыя выступы салдаты і афіцэры павышэнне культурнага ўзроўню, удасканаленню баявой падрыхтоўкі, умацаванню дысцыпліны.

Частымі гасцямі ў часяч і адуцтвух з'яўляюцца артысты рэспубліканскіх тэатраў імя Я. Купалы, імя Я. Коласа, імя ЛКСМБ і іншых.

Нядаўна Цэнтральная камісія па культурнаму шэфству над Узброенымі Сіламі СССР падзяляе вынікі работы за год. Раўнэннем камісія па лепшым паказаванню рэспубліканскай работы Беларускаму рэспубліканскаму камітэту прафсаюза работнікаў культуры зручыны пераходны чырвоны сцяг Міністэрства культуры СССР.

Артысты Л. Александровскай, Ул. Уладзімірскай, І. Балюні, А. Алоўчыка і іншых ўзнагароджаны значкам «Выдатнік культурнага шэфства над Узброенымі Сіламі СССР».

Вялікая група дзевяці мастацтваў ўзнагароджана Ганаровымі граматамі ЦК прафсаюза работнікаў культуры.

Н. ІВАНУСКАЯ.

Сустрэчы з чытачамі

Гэтымі днямі ў Гомельскім аддзяленні сустрэчы беларускіх і украінскіх пісьменнікаў з чытачамі. У іх прынялі ўдзел І. Шамякін, Я. Брыль, М. Калачынскі, П. Пестрак, А. Вялюгін і украінскія пісьменнікі М. Нагіб'яда, Б. Чалы, В. Казачынка і крытык Ул. Пяшкоў.

Адна з такіх сустрэч была наладжана ў раённым цэнтры Лоеў. Даклад аб развіцці беларускай літаратуры зрабіў І. Шамякін. З чытачамі творчы выступілі П. Пестрак, М. Калачынскі, А. Вялюгін і М. Нагіб'яда. Сустрэча з чытачамі адбылася таксама ў суткаўскай сярэдняй школе.

Мяркуюцца працесі рад сустрэч з чытачамі Гомеля і Чарнігава.

—

КОРАТКА

У гарадскім пасёлку Жалудок часта выступаюць артысты Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра. За апошні час жыхары райцэнтра прагледзелі спектаклі «Мараль пані Дульскай», «Чужое дзіцё», «Дзень нулдоўных падманаў».

Нядаўна артысты паказалі яшчэ адзін спектакль — «У добры час» В. Розава.

Ганаровай граматай Міністэрства культуры БССР і БРК прафсаюза работнікаў культуры ўзнагароджаны дванаццаць лепшых кіномеханікаў Магілёўскай вобласці. Сарод іх — П. Пырава, Ф. Круглікаў, Е. Халаровіч і іншыя.

Групе перадавых кіномеханікаў прывоена званне «Лепшы кіномеханік рэспублікі».

Студэнты 3-га курса актёрскага факультэта Тэатральна-мастацкага інстытута выступілі ў клубе імя Дзяржынскага з творчай спраздаздачай. Яны паказалі п'есу «У добры час» В. Розава, Ролі Андрыя і Аляксея выконвалі студэнты В. Тарасаў і Н. Коцін. Студэнтка Г. Камарова выступіла ў ролі Анастасіі Яўрэмчына.

Раман П. Пестрака «Сустрэнемся на барыкадах» выйшаў у Дзяржаўным выдавецтве мастацкай літаратуры Украіны. Пераклад на украінскую мову зроблены Б. Чайкоўскім.

Работнікі Талачынскай раённай бібліятэкі ўкомплектавалі 21 кінаперасоўку і накіравалі ў калгасы раёна. У кінаперасоўках — навічкі мастацкай, сельскагаспадарчай і палітычнай літаратуры. Кнігамі з перасоўка карыстаецца каля тысячы сельскіх чытачоў.

Дзяржаўны рускі драматычны тэатр БССР імя М. Горькага паказаў новы спектакль «Мяшчэ» М. Горькага. Пастаянны адуцтвух у Ф. Фелару. Мастацкае афармленне — А. Грыгар'яна.

Дзяржаўнае выдавецтва дзіцячай літаратуры (Масква) выпусціла ў перакладзе на рускую мову аповесць М. Гамолі «Лета ў Калінінцы».

У сельскагаспадарчай «Звезда» Клінаўскага раёна ўступіў у строй калгасны рамдэўзел, які абслугоўвае 450 рамдэўкропак. Перад мікрафонам выступаюць з канцэртамі удзельнікі мастацкай самадзейнасці калгаса.

Дзякуй Комуністычнай партыі!

У гады Вялікай Айчыннай вайны я быў цяжка паранены і стаў інвалідам. Скажу вам сапраўды: горка было на душы. І гэты зрадыта: горка было на душы.

Але на працягу апошняга года жыццё май самі змянілася. Па-першае, я атрымаў добраўпарадкаваную, утульную кватэру ў новым доме. У ёй — паровае ацяпленне, вада, выгні. А ўсё гэтым днём радзіе прынёса радасную вестку — урад унёс на разгляд праект Закона аб дзяржаўных пенсіях. Наведманне ўскладала да мяне. Я думаў не толькі аб тым, што мая пенсія значна павялічыцца. Сэрца крапнулі клопатамі Савецкага ўрада і Комуністычнай партыі аб простым чалавеку. Цяпер будзе магчыма купіць для сябе больш прадуктаў харчавання, рачаў хатнага і гаспадарчага ўжытку. Асабліва радуе тое, што значна палепшыцца дабрабыт састарэлых людзей і сем'яў, якія страцілі карміцеляў.

Праект Закона аб дзяржаўных пенсіях мяне, як і ўсім савецкім людзям, надае новыя сілы для працы на карысць Айчыны. Я ведаю, што пенсія матэрыяльна забяспечыць дабрабыт май самі.

Р. СЕМЯНІХІН.

Гастролі харавой капелы

«Песня аб партыі» Ул. Алоўчыка гучала ў многіх канцэртных залах Украіны і Малдавіі. Гэтай канцэртнай харавой капелай пад кіраўніцтвам Р. Шырма пачыналася свае гастролі харавой капелы ў Харкаве, Палаце, Крамлені, Кіраваградзе, Нікалаеве, Одэсе, Кішыневе, Чарніве, Станіславе, Драгобычы, Львове, Тэрнопалі, Хмельніцы, Вінніцы і іншых гарадах брацкіх рэспублік 3 і 7 сакавіка на 2 мая калектыв даў 43 канцэрты, у праграме якіх уваходзілі беларускія песні, песні народаў СССР і краін народнай дамакратыі, а таксама руская і замежная класіка.

Добра ўспрымаўся харавыя творы пры ўдзеле салістаў — «Радзіма мая дарагая» Алоўчыка (саліст Н. Савенка), украінская «Вясельная песня» Стэціні ў апрацоўцы для хору Тырмана (салістка Л. Спфарынава), «Салавейка» Чайкоўскага, чэшская народная песня «Пад яблыняй» і беларуская народная песня на словы Максіма Багдановіча «Зорка Венера» (саліст М. Шуманскі), беларуская народная песня (у апрацоўцы Зенчука) «О, не кукуй, зязялінець» (салістка Л. Сяляфанова і А. Наганова), а таксама ўрывак з украінскай сюіты Давыдоўскага «Бандура» (салісты Р. Вол, Н. Савенка і В. Юневіч).

Вялікім поспехам кармісталіся канцэрты аперы і сімфанічнымі аркестрамі. У Харкаве былі выкананы з аркестрам «Рукіём» Моцарта, кантата «Веларусь» Багатырова, «Гімн праца» Гендзілі і заключным хор з оперы Глінкі «Іван Сусянін» — «Слаўся». Гэтая-жа праграма была выканана і ў Кішыневе.

Вярч-канцэрт беларускай музыкі быў наладжаны ў Одэсе, у пачатку якога мясцовы музыкантаўна пазнаміў прысутных

нарадова песня «Пад яблыняй» і беларуская народная песня на словы Максіма Багдановіча «Зорка Венера» (саліст М. Шуманскі), беларуская народная песня (у апрацоўцы Зенчука) «О, не кукуй, зязялінець» (салістка Л. Сяляфанова і А. Наганова), а таксама ўрывак з украінскай сюіты Давыдоўскага «Бандура» (салісты Р. Вол, Н. Савенка і В. Юневіч).

Вялікім поспехам кармісталіся канцэрты аперы і сімфанічнымі аркестрамі. У Харкаве былі выкананы з аркестрам «Рукіём» Моцарта, кантата «Веларусь» Багатырова, «Гімн праца» Гендзілі і заключным хор з оперы Глінкі «Іван Сусянін» — «Слаўся». Гэтая-жа праграма была выканана і ў Кішыневе.

Вярч-канцэрт беларускай музыкі быў наладжаны ў Одэсе, у пачатку якога мясцовы музыкантаўна пазнаміў прысутных

нарадова песня «Пад яблыняй» і беларуская народная песня на словы Максіма Багдановіча «Зорка Венера» (саліст М. Шуманскі), беларуская народная песня (у апрацоўцы Зенчука) «О, не

Самеду Вургуну—50 год Сельскаму чытачу—патрэбную кнігу

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ

Новыя вершы

Роднаму краю

Дзе-б і ні быў, перад вачыма
Ты, як жывы, стаіш заўжым —
Мой родны край, мая айчына,
Мае юнацкія гады,
Паю цябе, якім ты будзеш,
За тое, што ў дні ваіны
Жыццём сваім плаціў людзі —
Твае бастрышныя сны,
Я сэрцам чую твае песні,
Што Заўтра горда завяняць.
Я бачу роднае Палессе —
Якім яно павіна стаць —
Я чую, родзіць аніты,
Як з сучаснай радзімы, дружбе ў лад,
Перакляццямі наліты
Цурковым сокам вінаград;
Як шчодро нафта б'е фантанам
На палях брыгадных станах
Той нафтай поць трактары,
Народу славы векапонай!
Адкрыты ты скарб таямні свой:
Я чую — гулка дымуць дымны
Тваёй распаўлаенай рудой;
А там, дзе Сож на перахатах,
Дзе ў ціхіх зараслях Сула,

Як і на возеры Дрысвяты,
Я бачу фабрыкі святла,
Ты ў цвеч будзеш невыліма:
Красе няма грані і мер!
Ты браў крутыя перавагі,
Мой родны край — БССР.
Ад сэрца гарача і зычна
Паць твой росквіт песьняры,
Ужо з вышнім камуністычным
Лягалі на шлях твой гераічны
Адсветы Заўтрашній зары,
І ты з нарадамі, як роўны,
Пад сцягам Леніна ідзе
Адной сям'ёй многачаснай
Браць заветны свой рубяж.
Ідзе з багатай гаспадарай:
На свеце славыны і дэяры,
Станкі, машыны з тваёй маркай,
Тваёй калгаснай ніў зары,
Прычалі будучы дзятрыны,
Дню, што відзецца здалё,
Ты не баішся — кропель поту
І на далоні мазаля...
І дзе-б ні быў-бы я, заўсёды
Ты, як жывы, перада мной,
Як мною прабывае годзі,
Як вобраз машеры май.

Леніна простае слова

Шло ты з палюда пра цемь і краты,
Народ падмаля, хадзіла на хатах,
У сэрца людское
Запаліла іскрыю!
Распалывала гнёт, развала аковы —
Леніна простае слова.
Між зорак адвечных язгасанай і новай
Зазвала ты зоркам пціканцовай,
Ты залпам «Аўроры»
Уздрыла прастору,
У бездані ты скінула трон двухгаловы —
Леніна мудрае слова.

Перадышка

Снігі, змяшаныя з зямлёю,
Кіпяч настом чыматы;
Ускінь руку перад сабою —
Савадло не ўбачыш ты.
Парою непагадзі гэткай,
Сабры збярэцця пасядзець,
Блішчач з-пад прыпека адветы,
Нібы распаўлаена медзь.
Не адступленне, — перадышка.
Нам выйграць бой усёдаю.
Хто яны агня чытае кніжку,
А хто гуляе ў даміно.
Хто вобраз мілай прыгадае —
Красу далёкай старані,
Па-свойму ціха заспявае
На мове сонца і зурны.
А хто закурчы папіросу,
Запалючыць вочы, — перад ім —
Дняро блакітнае, дружна сосны
Звініць на берэзе круглым.
Але амаль абязвока
І нечаканасцю для ўсіх
Другі такое скажа слова,
Што шчырна знімае ўмі.
Бурліва спрачкі заструменіць
Альбо аб тым, якіх аднак
Павінен быць у нас песьнікнік —
Сучасна наша мастак,
Альбо аб тым, а як прыроду
Хутчэй адолець, каб сады
Шумелі ў тундры і заводы
Кіпелі варывам руды.
Спініць прыходзіцца дабыць,
Для нас пурга не ўпершыню,
Мы зноў, як верны салдаты,
Ідзе на лінію агню.
У кажуховых рукавіцах,
Падперазаванай свой бушлат,
Ідзе змяніць на будзённыце
Сваёй сніроў з другіх брыгад.
Хай завалады пераходзі,
Пяць марозная імгла,
Мы пералімі напаладу,
І не такія перашкоды
Людская мужнасць браць магла.

Адночы ў тундры

Німа над тундрай лясеў сямалёт,
Німа сямалёта чаліўся за лёд,
Бег наўзгагон быстрамоў ален —
Дзіўны аваліць захачацца цень.

Пісьмо ў рэдакцыю

У баку ад важнай справы

У Сталпоўскай сельскай бібліятэцы Жа-
бінскага раёна каля чатырох тысяч
тамоў сельскагаспадарчай, палітычнай і ма-
стацкай літаратуры. Аднак чытач не мае
магчымасці зайсці сюды і пачытаць кнігу,
часопіс, газету. Пакой, дзе размяшчалася
бібліятэка, настолькі малы, што няма
дзе прынічыць і бібліятэкару. З году ў
год ідзе размова аб выдаткаванні сродкаў
на паліва для бібліятэкі, але старшыня
Крыўлянскага сельскага савета, на блізка-
аб'яднае яго знаходзіцца бібліятэка, толькі
аб'явае. У выніку кнігі псуецца ад воль-
гаці.
Негледзячы на гэта, бібліятэкар-ком-
самолка С. Ротнава — не ініцыятывы
прапагандыст кнігі. Не маючы магчымасці
разгарнуць работу ў бібліятэцы, яна па-
спрабавала вынесці яе ў брыгады. Аднак і
тут С. Ротнава не сустрэла падтрымкі з
боку кіраўнікоў калгаса. На канферэнцыю
чытачоў «Аб шляхах павелічэння прадук-
тывага выкарыстання» якую падрыхтавала
бібліятэка, не прыйшоў старшыня калгаса
Рамановіч, хаця яно было загадаў паста-
на пісьмовае запрашэнне.
— Што мне твая канферэнцыя? Магала
ласць больш?! — замест дапамогі адказаў
Рамановіч бібліятэкару.
Не дзіва, што і брыгадзір трэцяй палё-
водчай брыгады Юзюк заўважэ С. Рот-
навай, якая прыходзіць да калгасніка з
кнігай ці газетай:
Выбраўся, не перашкаджайце пра-
цаваць!
Хачелася-б ведаць, чаму да гэтага часу
работы сельскай бібліятэкі не цікавяцца
партыйная і комсомольская арганізацыя
мясцовага калгаса і не аказваюць ёй па-
дтрымкі?
З. КАРАНЬКОВА,
інспектар аддзела бібліятэк, музеяў
і помнікаў Міністэрства культуры
БССР.

Кніга трымае ўважліва ў быт не толькі
гарадскога, але і сельскага чытача. Ціпер
нярэдка можна ўбачыць у калгаснай хатэ
Пётра са швейнай машынай, радыёпрыём-
нікам, патэфонам поўную аздажку палі-
тычнай, сельскагаспадарчай і іншай літа-
ратуры. Мы зайшлі адночы на квартал
старшын калгаса імя Калініна Сморгон-
скага раёна Маладзечанскай вобласці Пят-
ра Конаваніча Кукаржэ. Апрача неабход-
ных рэчэй хатняга ўжытку, уначлілі шэфу
кніг па розных галінах ведаў. У бібліятэ-
цы старшын — творы Маркса, Леніна, класі-
каў рускай, беларускай і зарубежнай лі-
таратуры, матэрыялы XX з'езду КПСС,
брашуры наватараў сельскагаспадарчай
вытворчасці.
— Гэта мае сталым і надзейным дарач-
кам, — з заадавальным адзнакам Пятро
Конаваніч.
Надаючы вялікае значэнне кнізе, якая
адгрымае ў справе камуністычнага выха-
вання працоўных выключную ролю, партыя
і ўрад прымаюць неабходныя меры для па-
вельнення выпуску літаратуры з тым, каб
паўней задаволяць попыт насельніцтва. Не-
звычайна, што ў Дзяржтывах XX з'езду
КПСС указавана на неабходнасць умаца-
вання паліграфічнай базы, павелічэння ты-
ражаў кніг, пашырэння кнігагандлю, асаб-
ліва ў вёсцы.
Распаўсюджванне кніг у нашай рэспуб-
ліцы апраца Міністэрства культуры БССР,
Самозадуку, займаецца і спажывецкая
кааперацыя. Калі-б сетка кнігагандлю
знаходзіцца ў асноўным у горадах і
раённых цэнтрах дым спажывецкай каа-
перацыі прадае кнігі ў вёсцы. Таму неаб-
ходна, каб спажывецкая кааперацыя ў
поўнай меры забяспечвала сельскага па-
купніка кнігай. Для гэтага ёсць усе ўмовы.
У сельскай мясцовасці, як вядома, спажы-
вечкая кааперацыя мае шырока разгалі-
ваную гандлёвую сетку, дастатковую
колькасць транспарту, вопытныя кадры
работнікаў. Калі-б кіраўнікі Беларуска-
савецкага абласнага і раённых спажывецка-
саюзаў, абласных і раённых спажывецка-
а таксама ўсе работнікі сельнапаліт-
кіну, як і любяць міліённыя сельскія
чытачы, калі-б яны больш настолькі яна-
ліліся аб свечасным заадавальненні
сельскага чытача патрэбнай літаратурай,
кніга можа быць пераважнай скажынь,
што з кніжным гандлем у вёсцы справы
абстаўля-б значна лепш, чым цяпер.

Для большай работкай спажывецкай
кааперацыі нават і цяпер кніга ў вёсцы
прымусовам асартмантам. Яны ўспялі
«старошчы» ад яе адмакнуцца. Атрым-
ліваецца так, што нашы мясцовыя вы-
давецтвы выдаюць кнігу, а спажывецкая ка-
аперацыя замест таго, каб яе распаўсю-
дзіць, марнуе на складах, на базях.
Кнігі там старошчы, прыходзіць у неспры-
годнасць, іх потым спісваюць, ад чаго
дзяржава нясе вялікія страты.
Дастаткова сказаць, што за апошнія гады
спажывецкая кааперацыя не ўзяла з
рэспубліканскай і абласных баз кнігаганд-
лю літаратуры больш чым на 23 міліёны
рублёў. Толькі ў гэтым годзе не выбрана
Мінскі абласны саюз не выбраў сёлета
літаратуры на 500 тысяч рублёў. Аднак гэ-
та не змяняе ўмучылі аднаго работні-
кам Беларуска-савецкага абласнага і хат-
дзела кнігагандлю Мінскага абласнага са-
юза тав. Прахарэню адным з лепшых ра-
ботнікаў свайго сістэмы.
Для палепшэння кнігагандлю ў вёсцы
прэ толькі справы саміх спецыялістаў, але і
агульнаграмадская.

Хто ў камп'ютараў і музыкантаў асаб-
ліва быў у майстэрні? Хто пачынаў і ма-
аасартмантам і якасцю паліцыяна? Хто
дапамог склаасці вытворчы план з такім
разлікам, каб у ім было адведзена месца
ўсім жанрам музыкі? Ніхто. Бо калі-б го-
лым былі-б гольм-б пашырэнні і за
лік сучаснай опернай і сімфанічнай му-
зыкі.

У Міністэрстве культуры
БССР нашаму карэспандэ-
нту паведалі, што летні
гастролі пачаўся яна-
дзіўскага драматычнага
тэатра ў Пінску.
Характэрнай рысай га-
стролі гэтага сезона з'я-
вілася тое, што большасць
калектыў пакажа свае
спектаклі ў абласных і ра-
ённых цэнтрах рэспублікі.
Намячваюцца выезды і ў
іншыя рэспублікі. Тэатр
оперы і балету зноў сустрэ-
ніцца ў ліпені і жніўні ў
гледзачымі Іванава і Архан-

гельска. Тэатр імя Коласа
(Віцебск) запрашаны ў
Одэсу, а грозненскі калек-
тыў — у Іванава.
Магілёўскі тэатр наведзе
Украіну (гарады Хмельніц-
кі, Роўна, Шыягоўку і
Тарнопаль), а гомельскія
артысты будуць выступаць
у Сумах.
З новымі спектаклямі
тэатра імя ЛКСМБ (Врст)
пачаўся гаспадарчая гаспа-
дарчыя Віцебска і Мінска.
Рэспубліканскі рускі
тэатр імя М. Горкага вы-
едзе на гастролі ў Магілёў
і Віцебск.

У Беларусі прыедуць
тэатры РСФСР і Украіны.
Так у сталіцы савецкай
Беларусі свае лепшыя сцэ-
нічныя творы пакажучь
Цэнтральны тэатр Савец-
кай Арміі (ліпені) і Ра-
стоскоўскі тэатр апэрты
(жніўне — верасень), Іва-
наўскі драматычны тэатр
(чэрвень — ліпені).
У абласных цэнтрах рэспу-
блікі, апрача Іванаўскага
калектыўна, будуць вы-
ступаць Кіраваградскі і
Чувашскі рускі тэатры, а
таксама Валынскі і Ровен-
скі украінскія музычна-дра-
матычныя тэатры.

К. ПЫРХ.

У дом да Марфы Макараўны Дрындай-лоў, якая жыве ў Кайвахіцкім сельска-м Мінскага раёна, часта прыходзіць мо-
ладз. Даведзусіся аб яе здароўі, госці іны раз просяць: — Раскажыце, Марфа Макараўна, што-небудзь...
— Ды я ўжо вам, напэўна, усё раска-зала...
Але наведвальнікі ведаюць, што Марфа Макараўна ніколі не расказвае двохмі адно і тое-ж. А Дрындай-лоў ёсць што ўспомніць. Не кароткае жыццё пражыла яна. Надаўна ёй споўнілася 108 год.
— Маё працоўнае жыццё пачалося амаль сто год назад, — расказвае Марфа Макараўна — калі існавала яшчэ прыгоннае права.
Марфа Макараўна да пачатку Айчынай ваіны працавала на торфа-прадпрыемстве «Ударнік».

Самед Вургун належыць да ліку маста-
коў слова, якія займаюць выдатнае месца
ў гісторыі мастацкай думкі свайго народа.
У яго пазней знайшоў яркае адлюстраванне
новае савецкае жыццё азербайджанскага
народа.
Кожная зямля дыхае сваёй любоўю,
кожная нацыя мае сваё імя, — гаворыць
паэт. Гэтыя правы, гэтыя пачуцці гонару
дала народам Вялікай Кастрычніцкай са-
цыялістычнай рэвалюцыя, якая адкрыла
новую эру ва ўзаемаадносінках паміж на-
цыямі. Пазіцыя Самеда Вургунна з'яўляецца
перш за ўсё мастацкім адлюстраваннем гэта-
та вялікага палітычнага права, прада-
стаўленага азербайджанскаму народу ў
дружыні саміх сацыялістычных нацый. Не-
дзякуючы пазіцыі свайго творца не раз
вартацца да верша «Азербайджан» — леп-
шыя песні свайго творчасці. То ён чужы
гэтага верша ў песьнях дзятучэ эпохі Фар-
хада і Шырыні, то гаворыць пра марму-
рава помніка героям, загінуўшым на фран-
тах Вялікай Айчынай ваіны савецкага
народа, то яму здаецца, што песьню гэтую
чужы з вуснаў параненага байца, які ўспом-
ніў у апошнія хвіліны свайго жыцця любі-
мую айчыну:
Я смею смерць сустрачаць прывіч —
Я знаю — мне спасення нет,
Но, покидая белы свет,
Хочу исполнить — разрэши —
Одно желание души!
Мне перед смертью не мешай
Провести мой родимый край,
Остаток жизни издалека
Стихом поэта-земляка.
«Можно ль душу из сердца украсть?»
Никогда!
Ты — дыханне мое, ты мой хлеб и вода!
Весь я твой, навсегда в сыновья тебе дан,
Азербайджан, Азербайджан!
Самед Вургун прывічаў Азербайджану

толькі адны верш. Але ўвогуле ўся яго
творчасць прысвечана Азербайджану. Аліны
толькі драмы Вургунна даюць больш зве-
стае, старароднае, дыма аднымі грудзмі
ўздыгненні аб нашым народзе, аб яго гераі-
чным мінулым, чым многачасныя пісьмовыя
крыніцы. Творы паэта, прысвечаныя суча-
сному жыццю Азербайджана, маюць вялікае
пазнавальнае значэнне.
Самед Вургун выдатна ведае сэрца і ду-
шу свайго народа, дыма аднымі грудзмі
з працаўнікамі роднай зямлі, натхніўшыся
жыццём і барацьбою, вялікай старароднай
працай нашых людзей. Сіла і магутнасць
яго пазіцыі заключаецца ў праўдзе жыцця,
у агульнай, усёперамагаючай волі і ба-
гатым, высокародным духоўным свеце наро-
да, які Вургун усаўляе з палымным на-
хвешнем удзячнага сына айчыны. Дух
творца, гэта — гісторыя мінулага і суча-
снага народа, да якога ён належыць. Пра-
ста бачыць у гэтай гісторыі не проста
захапляючае аўдаванне, а зольнае хла-
ваць розуму і фантазіі; ён бачыць і пака-
звае верш за ўсё народ, сучасныя перада-
вы тэндэнцыі, што вядуць гэты народ і
яго гісторыю наперад, да вяршэння каму-
нізма, ён бачыць і паказвае усё новае, што
праўдліва сабе ў жыцці і свядомасці наро-
да.
Самед Вургун беражэ лепшыя традыцыі
азербайджанскай пазіцыі, якая адлюстроў-
вае мастацкі думкі народа, яго творчы
геній. «Усёй магутнасцю яно — мовы
свайго роднага зямляка змяне», — гаво-
рыць паэт.
Самед Вургун застаець верным баявому
патрыятычнаму духу азербайджанскай пазі-
цыі і стаў самым таленавітым прадаўца-
лікам не вялікай славы.

г. Баку. Д.ж. ДЖАФАРАУ.

НА ТЭМЫ ДНЯ

Арганізаваць студыю грамазапісу

Галоўны ўніверсальны магазін Андрэя
«Музыка». Маладая жанчына асцярожна
глядзе ў сумку новыя грамафонныя пла-
сцінкі. Патнаццаць размаляваных пла-
сцінаў, патнаццаць атыткаў з надпісам
«Раёныя прамысловыя камбінат — Мінск».
Вытворчасць грамафонных пласцінак
на гэтым камбінате ідзе самацёпа. Побач з
крыўлянскім танцавальным «шырспажы-
вам» з камбіната паступаюць у продаж
песні з кінофільмаў, дуэты, арыі. Ды гэты
толькі «на адчэпнае», а на самай справе
асартмант пласцінак з атыткамі «РПБ-
Мінск» яшчэ не вылучыўся з камер-
сыінага трыкутніка: «Факсрот — ра-
ман» — румбаў.

У спой час амаль усе камп'ютары і
музыканты пасіліся з гэтай добрай за-
духай. З цягам часу пра яе забыліся, а
да справы ўзяўся «РПБ», які наладзіў
майстэрню па вырабу пласцінак.
Затлянем у майстэрню.
Для работчы, якія прасуюць, а затым
асцярожна шліфуюць новыя грамафонныя
пласцінкі, галоўнае — гальванаматрыца.
Творы палепшыць якасць вырабаў. Але
матрыца высокакашчасна мала і, што асаб-
ліва трывожыць, не хапае вады (яна па-
даецца самаручнай вадакачкай), каб па-
спрыяць распрацоўку пласцінак. На тое,
што можна было-б зрабіць за яшчэ-небудзь
сорок секунд, затрачваюцца сем-восем хві-
лін. Гэта амаль у дваццаць разоў зніжае
выпрацоўку і шкёціць якасці.
Не радуе работчы і тое, што асарт-
мент іх вырабаў марудна пашырэнца.
Надаўна з Масквы паступіла некалькі
матрыц з запісамі беларускіх народных
песень. Трэба было-б лепшай разнастай-
ні. А дырэктар камбіната стаіць на свамі:
«Давайце, — кажа, — спажыўцу менш сва-
даныя рэчы».

Ніхто не папракне кіраўнікоў камбіната
за тое, што яны горада любяць раман-
сы. Але наўрад ці знойдзецца чалавек,
які пачкаліць іх за абмяжыванне адносін
да народных песень, а таксама да опер-
най і камернай музыкі.
Народная песня як жыватворчая крыніца
забыві нахліла камп'ютараў-класікаў,
забываючы іх творчасці. Яна жыць пра-
цу сучасных савецкіх камп'ютараў.
Здавалася-б, што пасля ваіны, у час
якой загінулі сотні тысяч запісаных на
пласцінкі і плёнкі народных напеваў,
зробіць усё магчымае, каб хутчэй за-
лісіць і перадаць усё, што ўдалося
выратаваць, і тым самым папоўніць фонд
запісаў народнай творчасці. Для гэтага
требавалася стварыць студыю грамазапісу.
Прэ наўзачы гэтай студыі асартмант
пласцінак можна было-б пашырэнні і за-
лік сучаснай опернай і сімфанічнай му-
зыкі.

Вытворчасць грамафонных пласцінак не
толькі справы саміх спецыялістаў, але і
агульнаграмадская.
Хто ў камп'ютараў і музыкантаў асаб-
ліва быў у майстэрні? Хто пачынаў і ма-
аасартмантам і якасцю паліцыяна? Хто
дапамог склаасці вытворчы план з такім
разлікам, каб у ім было адведзена месца
ўсім жанрам музыкі? Ніхто. Бо калі-б го-
лым былі-б гольм-б пашырэнні і за
лік сучаснай опернай і сімфанічнай му-
зыкі.

Летнія гастролі тэатраў

У Міністэрстве культуры
БССР нашаму карэспандэ-
нту паведалі, што летні
гастролі пачаўся яна-
дзіўскага драматычнага
тэатра ў Пінску.
Характэрнай рысай га-
стролі гэтага сезона з'я-
вілася тое, што большасць
калектыў пакажа свае
спектаклі ў абласных і ра-
ённых цэнтрах рэспублікі.
Намячваюцца выезды і ў
іншыя рэспублікі. Тэатр
оперы і балету зноў сустрэ-
ніцца ў ліпені і жніўні ў
гледзачымі Іванава і Архан-

гельска. Тэатр імя Коласа
(Віцебск) запрашаны ў
Одэсу, а грозненскі калек-
тыў — у Іванава.
Магілёўскі тэатр наведзе
Украіну (гарады Хмельніц-
кі, Роўна, Шыягоўку і
Тарнопаль), а гомельскія
артысты будуць выступаць
у Сумах.
З новымі спектаклямі
тэатра імя ЛКСМБ (Врст)
пачаўся гаспадарчая гаспа-
дарчыя Віцебска і Мінска.
Рэспубліканскі рускі
тэатр імя М. Горкага вы-
едзе на гастролі ў Магілёў
і Віцебск.

Вершы Уладзіміра Хадзькі

Г. БЯРОЗКІН

З няясным, супярэчлівым пачуццём
насяражанаасці і трыюмф бярэш у рукі
старыя, выдатныя дваццаць-дваццаць
п'ять год таму назад паэтычныя зборнікі
Уладзіміра Хадзькі. Зберага гэтага па-
эзія трапяткое хваляванне жывога чалавеч-
скага сэрца ці ператварылася ў «гіста-
рычны факт» нашай літаратуры, які мае
да нас, сённяшніх чытачоў, толькі ака-
дэмічную, так сказаць, даследчую ціка-
васць? Вось пытанні, на якія перш за
ўсё шукаем адказу, перачытваючы вер-
шы Хадзькі.
Вядома, можна, перагарнуўшы старонкі
гэтых невялічкіх кніг, выпісаць з іх да-
волі значную колькасць прыячых рэчак,
непразвучных архаізмаў, метафарычных
рэбусав і на гэтай падставе зрабіць пры-
кладна такі вывад: Уладзімір Хадзька —
паэт фармалістычнага напрамку, вабцы і
пепатарыі нам. Але гэта будзе няпраў-
да, ці, праўдлівей кажуць, тая прыкрая
і неадарочна поўпраца, якая нічога не
тлумачыць у творчасці паэта.
«Паэт фармалістычнага напрамку!» Ах-
куль-жа таты наша адуванне невычый-
най важнасці той размовы, якую вёў па-
эт са светам, з дзіцямі, з самім сабой?
Акуль той непараўнальны душэўны
ўздым у вершах, прысвечаных Радзіме:
Праз чыны ран зямлі блочыма,
Над пучымі аякоў распушчона,
З высокім імем — Рэвалюцыя,
І в імкненні тваім на высяні?
Акуль-жа таты тая чысціна першапач-
кавога, амаль што дзіцячата ўспры-
мання ў вершах аб ім, аб снажы аўса,
аб светлай хмарцы, што сачыла з вышні
«за лятм вярстаў і падоў?» Не, не вы-
чарпваюць нашы разважанні аб «шпа-
дах» і «архаізмах» сутнасці такой скла-

тай зямлі», таму так усхвалявала паэта,
што ў ім, у гэтым чалавеку, ён разгле-
дае той уздым і, на шчасце, пераадоле-
ў яго лёс. Уваўна, фальшывы «паэтыч-
ны» «спрыгажыць» старой неабмытай
зямлі» доўга трымаў у палоне пачуцці і
думкі самота паэта, які ў гэтым соне
чымыслі нагадаў старата татарына з
крымскай вершаў. Больш таго, Архаічна
ашыфраванасць, шмат якіх твораў Хадзь-
кі ўзьяўляецца нам не інакш, як вынікам
такай жа «ашыфраванасці» таго хутар-
скага, узаснічскага побыту, які нярэдка
спіскаў паэта прылітам нейкай духоў-
най «незаалежнасці» і «свабоды».

Пазней, у вершах, напісаных пад не-
падараным уплывам вельняных паспехаў
сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай
краіне, Хадзька бялітасна «выкрыў» са-
праўднае аблічча гэтага хутарскага
«сраю»: балотам лакуна, агілікам ваўка-
дакам, куладзім абразам зашрыў у па-
ваіны вочы гэты стары і некалі мілы яго
соруў ўласніцы савы. «Смага баек», «ска-
за жалыткі балот», «страхатыкі паюсак
жабрацкі латы» — воль найбольш харак-
тэрныя вызначэнні, якія знаходзіць паэт
да старога свету. І ўжо зусім бялітасна
гучаць такія яго радкі:
Уласніцкі двароў эдэмы
Алякала варон сям'я,
Піну, як плян свайго пазы,
Вясёла пасмерце я.
Бялісчым узорам такога «свабоднага
памерца» па ўласным ініцыятыўнасці
У. Хадзькі «На ўзвях дзён» (1931 г.),
верш, які на сваё паэтычных вартасцях,
глыбокай шчырасці і добрай прастаце мо-
жа стаць у адзін рад з лепшымі здым-
камі нашай пазіцыі.

Быццам-бы адзідэ, з нейкай ірацічнай
ацэнкаю прынімае паэт, як ён у
дзіўны часі марыў «змець свой саў і дом»
і каб «у доме тым, і ў садзе тым» — пры-
мен з прысвечаным залатым кніжэўным дзён
маіх...» Калі-б Нікіта Маргунок з вядомай
паэмы Твардоўскага быў адукаваным ча-
лавекам, чытаў абшарнаны «раман»
пра кніжэў і ўмеў пачыць вершы, ён-бы,
напэўна, сказаў такія радкі:
У лядзе вачым мы жыл-б —
Адна ў адну любосць.
Была-б і агада і грыв,
Калі-б наведла гошы.
Не, гэта не проста жарт; мы толькі ха-
целі давеці, што і ў эпічным вобразе Ні-
кіты Маргунка з паэмы «Страна Муравія»
і ў лірычным героі верша У. Хадзькі
знайшла свой адбітак такая аб'ек-
тыўная з'ява нашай рэчаіснасці пачатку
30-х гадоў, як пачаўся драбнабуржуазна-
га індывідуалізма і крушэнне ўласніцкага
«нехацітва».
Бяскопкі прылітам, разумным і шчы-
рым чалавекам паўстае перад намі аў-
тар верша «На ўзвях дзён». Так, не мо-
жа не выклікаць нашай добрай усмешкі
тая перспектыва жыцця ў саадзім ляд-
най «кніжэўнасці», перспектыва, якую іра-
дніча, пры дапамозе прастай, але сакаві-
тай народнай мовы малюе паэт:
Прыстаў-бы смутак, як смала —
І я-б на трэску сох.
Ля гаспадарскага стала
Габ-б за сабою задох.
Гэтыя вядуць нараджае ў сэрцы сціп-
ла бескарэспандэнт ч

На вуліцы Широкай...

У вядомую ў горадзе хуліганскую кампанію падлеткаў Широкай вуліцы з нашай школы ўваходзіла хлапчукоў шэсць. Пяцёрка з іх — Вася Капустя, Дзёма Курчэнак, Цімка Шааро, Федзя Баранчык і Юрый Парсін вучыліся ў восьмым класе. Класным кіраўніком іх быў выпускнік-выдатнік Віцебскага ледністэвута Пётр Васільевіч Кастрыцкі, які прыйшоў да нас у пачатку гэтай навучнай года.

Настаўнік 13-й сярэдняй школы рабочай моладзі Мінска Г. Рэлес закончыў праву над апавесцю «Аб тым, што не вядома вучыць», якую падрыхтаваў да выдання асобнай кніжкі.

Нягледзячы на тое, што апавесці друкаваліся ў мінулым годзе ў часопісе «Полымя» № 8 і № 9.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

У школе хуліганам трывалі сёбе большымі прынцыпамі. На ўроках сядзелі спакойна і вучыліся ў асяродку такага навіра. Азілі толкі Цімка Шааро вылучыўся. Гэты часта атрымаваў «двойкі» і грубіны наставніку.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Успомніце класны кіраўнік канчаткова пераключыўся, што адарванне гэтых хлапцоў ад вуліцы неможна было ў гэтым годзе.

Прабавалі. З-за гэтага ўдзельнікі ў мінулым годзе без сваёй гародніны застаўся. Адночы зладзіў іх з двума вялікімі мяхамі баю. Зварнуўся ў міліцыю. Пакуль гэтая справа разабралася, яны ў мяне ўсе пасевы на гародзе знішчылі. Адпомсцілі, значыць. І яшчэ ўважліва паку за дошчачкай, а на ёй напісалі: «Гэта вам пачатак за тое, што даносіце». Я зноў у міліцыю. А там мне парайлі: «Лепш не звязвацца, бо гэтыя падлеткі зольныя чорт ведае на што. А высветліць наставіцеся». Але нічога не высветлілі. З таго часу і на іх таксама рукой махнуў, як і ўсе.

Так і атрымалася, што ўсе навакомыя людзі з абурэннем глядзелі на гэтую кампанію, але ніхто не спрабаваў спыніць іх учыні. А гэта ім дадала шырокае поле дзейнасці. Разам яны адчулі і сабе смялейшымі, больш нахабейшымі і ні з кім не лічыліся.

Калі мы пра ўсе гэтыя расказалі Сільвестру Аркадзевічу, той прамы заявіў: «Раздзяліць гэтую кампанію там не ўдацца. Нават калі Колькі Калабоўка і не будзе справа іх, дык зноўдзяцца іныя завадатары. За гэтым затрымаць не будзе».

Дак што рабіць? — спытаў Пётр Васільевіч.

Успомніце, што ў такіх выпадках Маркарэнка раіць. Чытайце «Педлагагію і пэдагагію». Памятаеце, як там зліліся дзве калоніі. Галоўнае трыба, каб хлопцы трапілі пад уздзеянне самага калектыву.

Але-ж у «Педлагагіі» пэдагагіі былі зусім іншыя ўмовы. Так усе на месцы: і хлопцы і выхаванцы. А ў нас зусім інакш.

А вы што думалі: механізм пераходзіць прыёмы выхавання? Не, дарэчы, так не выйдзе. Трыба трыба падыходзіць да справы, забудзьце ўлічваць умовы. Вось, скажам, у далёкім выпадку. Наздыхоўці асяня. Варта было-б на іх дэары арганізаваць дзіцячую пляцоўку і прызначыць туды добрых школьнікаў. Трыба даць са школай, дазе гэтыя хлопцы вучацца. Нахай таксама дапаможа.

І вось мы сабралі старшых піонер-жэаў і сакратароў комсомольскіх камітэтаў школ, дазе вучацца хлопцы з гэтай кампаніі, і ўзяліся за справу.

З дапамогай вучняў арганізавалі дзіцячую фізкультурную пляцоўку на гэтым двары, набылі ўсялякія гульні, наладзілі жыццё маладзёў.

Аўчынка вырабу не варта. — запэўнівала нас Ніна Сяргееўна. — Ручаюся, што нічога з гэтага не выйдзе і не трыба трыш дэарына часу.

Як непрыемна, калі з усёй энергіяй і захапленнем бярэцца за справу і тут-жа знаходзіцца людзі, якія нібы раскаляжаюць. А Ніна Сяргееўна, як мне здавалася, толькі дзеля гэтага і існавала ў нашым калектыве. Каб не распынялі спрэчак, я вырашыў маўчыць. Але Пётр Васільевіч пачаў ёй перэчыць.

Не ўжо, не пакінем. Давядзем справу да канца і паглядзім, што атрымаецца.

На пляцоўку мы арганізавалі тры атрыды. У кожнай уважліва частка хлапцоў са славаўтай кампаніі. Важымі атрыды былі комсомольцы. У дні, калі нічы ішла вучоба ў школе, збіраліся сюды па вечару пасля падрыхтоўкі ўрокаў. І тут праводзілі гульні, фізкультурныя аяніткі, часта і аднавіліся прагукі. Стварылі гурток самадзейнасці, дазе Парсін праўду свай майстэрства. Краваў гуртком выкладчык спеваў Сяргей Іванавіч.

Хлопцы захапіліся работай атрыды. Час праходзіў у іх цікава. Аліні толкі Коля Калабоўка не сумняваў і стараўся ўсяляк перахваліцца. Але ад яго ўдалося шчасліва пазбавіцца. Хутка яго архітэвалі за крадзеж. Такім чынам, быў ужо ты саеасаблівы хірургічны захад, а хірургія — вельмі паважаная галіна ў медыцыне. Час-ад-часу ў імя здароўя большасці школьнікаў і мы павінны да не зяртацца.

Паступова хуліганская кампанія раставалася ў здаровым дзіцячым калектыве, які быў намі арганізаваны. Але гэта не значыць, што ўсе хлопцы хутка перавыхаваліся. Яны па-ранейшаму схільны былі да розных выборкаў і мь, педлагагі, Пётр Васільевіч Сільвестр Аркадзевіч, Сяргей Іванавіч і іншыя, як і раней, не давалі сабе спакою, шукалі, спрачаліся, што патрыба новае прынесці ў калектыв, на якія карысна і па-рамантычнаму цікавае справу перакладаць невычэрпную энергію нашых выхаванцаў.

Г. РЭЛЭС.

Вялікі сын індыйскага народа

Споўнілася 55 год з дня нараджэння выдатнага індыйскага пісьменніка Рабіндраната Тагора.

Праўдзівая кніга Р. Тагора аб жыцці і барацьбе народа, прасвятлюючы людзю да чалавеча працы і палымным працэстам супраць тыраніі і прыгнёчэння, прынеслі яму сусветную славу.

Друг Савецкага Саюза, пратэгандаст міру і дружбы паміж народамі, Р. Тагор даўно стаў любімым пісьменнікам савецкіх чытачоў. Яго творы перакладзены на многія мовы народаў нашай краіны.

У першыя гады савецкай улады былі надрукаваны пераклады вершаў індыйскага пісьменніка на беларускую мову. Пазней творы Р. Тагора змяшчаліся ў часопісах «Чырвоныя сямейкі», «Маладзёжнік» і іншых перыядычных выданнях. Некількі перакладаў належыць пэтру Я. Коласа. У 1927 г. у выдавецтва «Маладзёжнік» выйшла кніга Р. Тагора «Сямейкі».

Раскаваныя на перыядычных выданнях, пераклады Р. Тагора на беларускую мову чытаць свайго перапісаны. Дзяржаўнаму выдавецтву БССР пачалося было-б абраць найбольш дасканала перакладамі, дапоўніць іх новымі і даць беларускаму чытачу кнігу твораў класіка індыйскай і савецкай літаратуры.

На кніжнай паліцы

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшла ў друку і наступілі ў продаж кнігі:

Канарат Крапіва. Збор твораў (у трох тамах). Том першы. Байкі, Вершы, Пэзмы. Крытыка-біяграфічны артыкул В. Іваншчына. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 472. Цана 13 руб.

Марк Тэн. Прыводы Гекльберы Фіна. На рускай мове. Переклад з англійскай мовы Н. Даруэса. Малюнк Г. Фінішова. Рэдакцыя і пасляслоўе І. А. Камініна.

Л. Панчалеў. Апаваданы пра подзвіг. Переклад С. Міхалюка. Малюнк І. Харкевіча. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 240. Цана 5 руб. 10 кап.

Р. Урнен. Барозавы конь. Апаваданы. Малюнк А. Паслядочка. Тыраж 20 тыс. экз., стар. 52. Цана 70 кап.

Д. Камінін. Пад небам высімі. (Раманс). Да голасу з фартыяноў. Слоўні А. Бачылы. Тыраж 400 экз., стар. 12. Цана 1 руб. 10 кап.

Міхас Давіленка. «Вернасць слову». Апаваданы. Малюнк Г. Паллаўскага. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 68. Цана 1 руб. 85 кап.

Па старонках газеты

Дружба

У сакавіку г. г. у Пекіне адбыўся пашырэнны пленум Цэнтральнага Саюза кітайскіх пісьменнікаў. З дакладам «Задачы літаратуры ў будучыню» выступіў намеснік старшыні Саюза кітайскіх пісьменнікаў Чжоу Ян.

Газета «Дружба», якую выдае на рускай мове Гаварыства кітайска-савецкай дружбы, надрукавала (№ 99 ад 26 сакавіка г. г.) скарачэную стэнаграму даклада Чжоу Яна.

Характарызоўчы прычыны, якія абумовілі ўздым кітайскай літаратуры, дакладчык спыняецца на вялікіх гістарычных зменах, што адбываюцца ў жыцці кітайскага народа. Уступленне краіны ў сацыялістычны этап рэвалюцыі і контррэвалюцыі.

Ціпер контррэвалюцыя інакш кніга Ху Фына публіцы выкіра і разгрома. Далей у дакладзе дасяга характарыстыка некаторых іншых секцанічных групнак, да якіх валося барацьба ў кітайскай літаратуры ў апошнія гады. Сектанты на перае меса ставіць не інтарэсы дзяржавы, народа і ўсёй літаратуры і мастацтва, а асабісты інтарэсы, інтарэсы сваіх дробных груп. Яны імкнуцца ўтварыць у літаратурным сфэры «прыватна-сацыялістычныя сілы», адмаўляючы кантроль над іх працай з боку партыі і народа, займаючы пазіцыю баікоў і адмаўляючы ад супрацоўніцтва з многімі партыйнымі і беспартыйнымі пісьменнікамі, якія ставяць на правільнай паліформе.

Нашы далейшыя задачы, гаворыць Чжоу Ян, закляючыцца ў тым, каб весці рашучую барацьбу супраць усіх праваў рэакцыйнай буржуазнай ідэалогіі ў галіне літаратуры і мастацтва, упарадкаваць багату і старыну спадчыну ў літаратуры, вывучаць і абуджваць жыццё вопыт сучаснага літаратурнага руху, стварыць на гэтай аснове марксісцкую тэорыю літаратуры і мастацтва ў маснаку крытыку. Амаль што да гэтага часу няма ні адной параўнальна поўназначнай кнігі, дзе-б пазіцыі марксізма выкладвалася гісторыя кітайскай літаратуры, асабліва гісторыя сучаснай літаратуры. Багата літаратурна стварына, у тым ліку спадчына і галіне тэорыі і кры-

тыкі, да гэтага часу не расправавана і навукова не асэнсавана, не ўпарадкавана і не рабіта. Не вылучаецца таксама і багаты творчы вопыт савецкіх пісьменнікаў. Вельмі мала праводзіцца даследавання ў галіне марксісцкай эстэтыкі.

Значную частку свайго даклада Чжоу Ян прысвяціў разгляду твораў, напісаных кітайскімі пісьменнікамі за апошнія гады. Сярод іх — апавесці, раманы, аповесці, прасветныя артыкулы барацьбе народа, мірнай стваральнай працы, вялікім пераўтварэнням, якія адбываюцца ў горадзе і ў вёсцы.

У заключнай частцы даклада прамоўца спыніўся на задачах павышэння пісьменніцкага майстэрства, заклікаў літаратуру рашуча змагацца супраць фармалізму і натуралізма, умцаваць сувязі з жыццём народа.

Наша літаратура і мастацтва, сказаў Чжоу Ян, выхоўваюць людзей у духу камунізму, але гэтак выхаванне заснавана на эстэтычным пачатку. Гэта значыць, што пісьменнікі павінны сваім талентам і майстэрствам абуджваць у людзей пачуццё прыгожага і выхоўваць іх мастацкім інтарэсам, выклікаючы ў іх моцныя глыбокія пачуцці.

Даклад заканчваецца словамі:

«Нашы пісьменнікі могуць глыбока ведаць народ, яго думы і пачуцці толькі ў тым выпадку, калі яны будуць падтрымліваць пэснае сувязі з ім, дзядзька з ім разлісці і горд, жыць з ім адным жыццём, адным духам».

У параўнанні з мінулым значна расшырыліся і ўмацаваліся сувязі паміж літаратурай і народам. За першыя тры гады пасля вайны літаратура і мастацтва, калі адбыўся Другі з'езд рэвалюцыйнай літаратуры і мастацтва, і да канца 1955 года дзяржаўная выдавецтва выпусілі звыш двух тысяч назваў твораў літаратуры. Ціпер трыма твораў дасягнулі не тысяч, а сотняў тысяч і мільянаў экзэмпляраў.

Адной з найбольш выдатных з'яў у галіне літаратуры і мастацтва з'яўляецца хуткі рост маладых сіл. Пераважае большасць твораў літаратуры, якія няпер выходзяць у краіне, належыць яму маладых пісьменнікаў.

За апошнія два-тры гады кітайска літаратура з'явілася арэалі непрыкрытым барацьбы супраць парожых пачуццяў і ўплываў. Чжоу Ян гаворыць, што найбольш жорсткай і вострай барацьбой суправаджаўся кампанія па выкрыццю варожай кляі Ху Фына. У дыскусію былі ўцягнуты не толькі работнікі літаратуры і мастацтва, але і шырокія колы інтэлігенцыі. Дакладчык падкрэслівае, што барацьба з контррэвалюцыйнай кляі Ху Фына была па-

Да старонкі Тымбейска аўтаномнай вобласці ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы. Нядаўна ў Лхасе пачала працаваць радыёстанцыя. На здымку: у студыі радыёстанцыі. Чытанне апошніх паведамленняў. Фото агенства Сінхуа.

ВЕРШЫ УЛАДЗІМІРА ХАДЫКІ

(Заканчэнне)

Для нашай песні я лад прыдаю — Жыццё праслухай, душой адчуў... Мяс дзіўчынчым мая любая, Мясне, салдата, ты не палуў.

Салдат, які забараняе сваёй любімай паловаць сабе толькі таку, што ў сене, надае якім дунае непераможны чырвоны сцяг, ёсць неадкладны, суровы і пачэсны справы... — які гэта праўдзівы, мужны і, разам з тым, бесконца чалавечны радкі!

У вершы, акрамя салдацкай суровасці, ёсць і дзіўдзючая добразначнасць, любасць, басконца адданасць дарагому чалавеку, дадучыне:

Паклон з дарогі, паклон з далёкай Чужым і бліжнім — паклон, паклон... Да зараніцы залатавокай Іду ў прыватны, іду ў палон.

І калі салдат — герой верша ўсё-ж вырашае размыкнуць рукі, што яго так прывабна запалілі, дык не таку, што ён аскет па поглядах і перакананнях, а таку, што яго чакаюць наперадзе паходы, баі і рэзвая да сьлёз, хваляючая песня: «Штадар чырвоны, штадар чырвоны...» Так, не паручачы ўнутранай логікі лірычнага апавадана, паслядоўна, але з добрым разуменнем прыроды пачытачка канфікта, Хадыка амааў што ў самым пачатку свайго твора чалавек напісаў вершы, у якіх грамадскае і асабістае стварыў імятраванне, жыццё дыалектычнае адзінаста.

Усё гэта так і ўсё гэта правільна, — могуць нам запрэчыць. — Але ці няма ў нашым падыходзе да твора Хадыкі той аднабожнасці, якая заўважае толькі стадае, добрае, аснае ў паэты і свядома-

закрывае вочы на штучнае, цямнае і надуманае ў яго кнігах?

Цямнага, няяснага і надуманага ў вершах Хадыкі сапраўды няма, можа нават больш, чым нам-бы хацелася, і было-б наіўна раіць маладым паэтам: «Пішыце толькі так, як пісаў Хадыка!» Але воль што трыба мець на ўвазе.

Сам паэт вельмі насцержана, нават скептычна адносіцца да многіх з іх сваіх фармальных пошукаў і эксперыментаў. «Профіль цямнага радка», «песня рыба», «мертвая пекната», «срабур», «фарбаў тло» — усё гэтыя вызначнікі, аб сапраўдным сэнсе якіх не можа быць двух думак, належыць самому паэту.

Больш таго, Хадыка стаяў гэту архаічную няяснасць свайго верша ў простую залежнасць ад ідэйнай якасці, і быў абсалютна правым. Ёсць у вершах паэта, акрамя ўсяго іншага, зусім відэаванае імкненне да «светлага аяну», да прастаты, якая не выключнае, аднак, настойлівы пошукаў, навізна, усёго таго, што складае, урэшце, сутнасць твора, вобразнага апавадана светам. Вельмі часта паэты разважаны аб незразумеласці Хадыкі грунтуючы на столькі на ўліку яго сапраўдных наўдальных, фармалістычных пошукаў, колькі на прыцісненым першымані сістэмы яго вобразаў і асацыяцый.

Між тым, калі гаварыць аб лепшых рочах паэта, трыба прызнаць, што пачытачка метафара Хадыкі, нават сама нечаканая і смеяла, будучыца амааў забяда на дзіўдзючая дакладнасці назірання і не парнае натуральных прапоруцч рочаў, а толькі іх падкрэслівае і перабольшвае.

Кажуць, Хадыка супрацістаўляў сабе класічную трагедыю. Мы-ж лічым, што Хадыка непараўнальна большым наву-чыўся ў Купалы, чым у імажыністаў,

футурыстаў і іншых прадастаўноў дэкадэнцкіх школ. Так, у прыватнасці, пераймаў ён у Купалы баіскае адуванне слова ва ўсёй яго гукавай, фанетычнай «фактур», даіснае ўмацтва адабываць найтанчавыя асацыяцыйныя адносіны слова. Паслядоўна, як ласкава шапчучы кветкі ў першай страфе верша «Задзішпа» і як іны лёгкі, на нейкім нарашце, сатканым з адных мяккіх «з», перадтвараць з меса на меса:

Над майм, над высімі парогам Распускаяся кіён малады. Краскі ледзяныя выбеглі логам Паглядзецца ў лустраак вады.

Тут відаць майстар, які валодае словам, адувае слова і бездароўна ўмее яго падпара